

- Sebze bahçesinin yerinin seçilmesine, bulunduğumuz bölgenin **iklim, toprak koşulları** ve bunlarla ilişki içinde olan ve en önemli konuyu teşkil eden **ekonomik faktörler** etki yapar. Sebze bahçesinin yerinin seçiminde etkin faktörler şunlardır.

1.Ekolojik Faktörler

2.Su

3.Sebze Bahçesi Pazara, Kalabalık Yerleşim Merkezlerine ve Yola Yakın Kurulmalıdır.

4.Sebze Bahçesi Köye Yakın Kurulmalıdır

5.Sebze Bahçesi Büyük Fabrikalar Yanında Kurulmamalıdır

6.Sebze Bahçesi Kredi Bulunabilen Yerde Kurulmalıdır

7.Sebze Bahçelerinin Kurulduğu Yerde Ambalajlama, Depolama Tesis Kurulmuş Olmalıdır.

Bu faktörleri sırayla kısaca inceleyelim.

1. Ekolojik Faktörler

- İdeal bir sebze bahçesi için,
- Bol ışık alan
- Yağışı en aza 600mm civarında bulunan ve yıllık yağışın büyük bölümü yağmur şeklinde geçen
- İlk ve son donlar arası en az 6-8 ay gibi uzun bir süreyi içeren,
- Ortalama senelik sıcaklığı 15°C, ayrıca yetiştirme döneminde ortalama sıcaklık 15-30°C arasında değişen
- %60-80 civarında nemi bulunan,
- Kuru sıcak veya soğuk, kuvvetli rüzgar esmeyen, kuytu, fakat havalanabilen yerler seçilmelidir.

- İklim, değiştirmeğe fazla olanak olmadığı için öncelikle ele alınması gereken faktörlerden birisidir. İklim uygun olduğu zaman ikinci koşul topraktır. Toprak kısmen ıslah edilebilen bir maddedir. Bunun yanında toprağın başlangıçta iyi seçilmesi, sonradan ıslahı ve gereksiz para harcamaya meydan vermez. İdeal bir sebze bahçesi toprağında řu beş özellik bulunmalıdır.

- a) Toprak sıcak olmalıdır
- b) Toprak biraz nemli ve süzek olmalıdır
- c) Toprak derin ve gevşek olmalı
- d) Toprak yumuşak ve humusça zengin olmalı,
- e) Toprak besin maddesince zengin olmalıdır.

Bu beş özelliği içerisinde alan ideal bir sebze bahçesi toprağı, senelerce düzgün bir şekilde işlenmiş, gübrelenmiş, ekim nöbetine uygun yetiştiricilik yapılmış, içerisinde kum bulunan az nemli, sıcak, humuslu, tınlı ve %4 kireç içeren bir topraktır.

2. Su

- Sebzeler %85-95 arasında su içeren bitkiler olduğundan ve kısa süreler içinde yetiştirilmesi gerektiğinden suyla olan ilişkileri, diğer kültür bitkilerinden daha fazladır. Suyun azalması, istenen zamanda verilmemesi ve suyun kalitesinin iyi olmaması, verimi büyük ölçüde düşürür ve sebzeçiliği başarı derecesini azaltır. Bu bakımdan sebze bahçesi kurulan yerde bir su kaynağı göl, nehir, kuyu suyu veya Devletin getirdiği sulama kanalları olabilir. Ayrıca yağış suları, belli bir gölette, havuzda toplanarak bütün bir yetiştirme döneminin sulama suyu gereksinmesini karşılayabiliyorsa, bu yerlerde sebze bahçesi kurulur.

3.Sebze Bahçesi Pazara, Kalabalık Yerleşim Merkezlerine ve Yola Yakın Kurulmalıdır

- Taşıma ücretlerinin gittikçe arttığı ve sorun olmaya başladığı günümüzde, sebze bahçelerinin pazara yakın yerlerde kurulması, **taşıma giderlerini en az düzeye indirir.**
- Şehre yakınlık malzeme alışverişini de kolaylaştırır. Sebze bahçelerinde girdi fazladır. Gübre, kimyasal mücadele ilaçları, alet, makine ve bunların yedek parçaları şehirden sağlanır. Bakımları, tamirleri orada en iyi şekilde yaptırılır. Bu açıdan da şehre ve pazara yakınlık söz konusudur.
- Yol, deniz, hava ve kara yoludur. Günümüzde hava taşımacılığı dış ülke pazarları açısından giderek önem kazanmaktadır. Karayolu daha çok ülke içi ve yakın pazarlar için düşünülebilir. Deniz taşımacılığı, taze sebzeler için en son baş vurulacak bir yoldur. Çünkü deniz taşımacılığında sebzenin pazara ulaşması için geçen gün sayısı artar. Bu ise pazarda yüksek fiyat olduğu dönemlere istenen anda ulaşmayı kısıtlar. Sebze pazarlamasında en seri ulaşım aranmalıdır.

4. Sebze Bahçesi Köye Yakın Kurulmalıdır

- Sanayi için sebze üretimi bir kenara bırakılırsa, sebzeçilik ülkemizde ve diğer birçok ülkede (Amerika dışında) kısmen küçük işletmelerde ve küçük alanlar üzerinde yapılır. Bu yüzden makineleşme oldukça güçtür. Daha çok insan gücüne gereksinim duyulur. İşletmede aile fertleri yanında, işin çok olduğu dönemlerde ucuza çalışan, işi bilen yabancı işçi bulmak, ancak köye yakın olmakla sağlanabilir.
- Sebze bahçesinde organik gübre fazla kullanılır. Hayvansal gübreler, köye yakın olmakla istenen zamanda ve istenen miktarda bulunur.

5. Sebze Bahçesi Büyük Fabrikalar Yanında Kurulmamalıdır

- Endüstri kesiminde, bacalardan çıkan gazlar çevre kirlenmesine neden olur. Çıkan gazlar ve tozlar sebzelerin yetişmesine zarar verir. En azından atmosferde tutulan küçük zerreler güneşlenmeyi azaltır. İklimin şeklini değiştirir.
- Ülkemizde çimento fabrikaları yanındaki bahçelerde toz zararı, kükürt gibi kimyasal maddeler üzerine çalışan fabrikalar çerçevesinde gaz zararı ve artık suları nehirlere, göllere karıştıran fabrikaların bulunduğu yerlerde, bu nehir ve göl sularını kullanan bahçelerde sulama suyu zararı, son yıllarda giderek artmakta ve yayılmaktadır. Çevre kirlenmesinin olduğu yerlerde sebze bahçesinin kurulmasından kaçınılmalıdır.

6.Sebze Bahçesi Kredi Bulunabilen Yerde Kurulmalıdır

- Yatırımın fazla olması, kısa sürelerde yapılan yetiştiricilik, para kullanılmasını arttırır. İşin zamanında yapılması paranın istenen zamanda ve miktarda bulunmasına bağlıdır. Sebze bahçesi kurulan yerde özel ve resmi kuruluşların sebze yetiştiriciliklerine uzun vadeli, ödeme şartları kolay, faizleri düşük kredi vermeleri gerekir

7. Sebze Bahçesinin Kurulduğu Yerde Ambalajlama, Depolama Tesis Kurulmuş Olmalıdır

- Bu tesisler fiyatın düşük olduğu dönemlerde malın belli süreler saklanmasını sağlar. İyi bir ambalajlama günümüzde satışı gerçekleştiren en önemli koşuldur.

Sebze Bahçesinin Etrafının Çevrelenmesi

- Sebze bahçeleri şehirlere ve köylere yakın olarak kurulduğundan insan ve hayvanların yapacakları zararları önlemek bakımından etrafının çitlerle korunma altına alınması şarttır. Çevrelenmede kullanılacak materyal seçilirken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:
  - a)Çevrelemede kullanılan materyal ucuz olmalı
  - b)Yapılan gider karşılığı, sürekli dayanmalı
  - c)Yabancı insan, hayvan ve çeşitli zararlılara karşı bahçeyi koruyucu olmalı
  - d)Çevrelemede kullanılan materyal bitkilere zarar vermemeli
  - e)Gerektiği anda rüzgarlara karşı rüzgar kıran görevi yapmalı
  - f)Etrafı kapalı yerlerde bahçenin havalanmasına (hava sirkülasyonuna) engel olmamalıdır.

Çevrelemede kullanılan çitler

1. yapay ve
2. doğal olmak üzere iki gruba ayrılır.

Yapay Çitler

- Yapay çitler çeşitli duvar, tel ve kuru çitler ile yapılır. Duvarlar, harçlı taş, biriket ve kerpiç, harçsız taş yığma olarak kısımlara ayrılır. Bu çitlerin dayanma güçleri diğer çit şekillerine göre en fazladır. Fakat maliyetleri oldukça yüksektir. Bu bakımdan tercih edilmezler. Taş duvarların 50-100 yıl, tuğla duvarların 25-50 yıl , biriket duvarların 20-25 yıl, kerpiç duvarların 5-10 yıl, taş yığma duvarların 10-20 sene ömürleri vardır. Dayanma sürelerine dış şartların büyük etkisi olmaktadır.
- Teller dikenli, dikensiz ve kafesli şekildedir. Bu çitleri kurarken ayrıca kazıklara gerek vardır. Kazıklar, beton, demir ve ağaç direklerdir. Direkler birbirinden 3-5 m aralıkla dikilir. Boyları 150-200 cm arasındadır. Demir direkler (T,L,O) şeklinde olur. Ağaç direkler 5x5-10x10cm kalınlığında dörtköşe, dirkdörtgen, yuvarlak, kesitlidir. Demir direkler, dayanma güçlerini arttırmak, çürümelerini, paslanmalarını önlemek için, kırmızı kurşun boyası ile astarlanır. Gerekirse yağlı boya ile boyanır (1 litre boya 6-8 m² lik yeri boyar).

Doğal çitler

- Çeşitli bitkilerle yapılan itlemedir. İklım Őartlarına ve sulama durumuna göre türlü bitkiler kullanılır. it bitkilerinde aranacak zellikler Şunlardır.
- a)Bitkiler dikenli ve sık talı olmalı
- b)GeliŐme kuvvetli olmalı ve budanmaya gelmeli
- c)Bahçede yetiŐecek sebzelere zarar vermemeli ve böcek, mantarlara barınak olmamalı
- d)KıŐın yaprağını dkmemelidir.
- it bitkisi olarak kullanılacak bitkiler Maklura, gladiya, mimoza, selvi, kazuarina, mazi, idris, kızılıcık, ligistrum,  yapraklı, limon, acıbadem, iğde, dut, defne, taflan, ladin, grgendir.